

Editorial

Cucadellum, grup d'estudi dels lampírids de Catalunya

Cucadellum, grup d'estudi dels lampírids de Catalunya va néixer el juny de 2020 com un projecte de ciència ciutadana, i el març de 2021 va esdevenir grup de treball de la ICHN. Està format per un grup d'entomòlegs i naturalistes i és obert a noves incorporacions.

Els lampírids constitueixen un petit grup de coleòpters força atractiu, fins i tot per a persones poc avesades a l'observació d'insectes. Si bé són ben coneguts a la cultura popular sota la denominació de cuques de llum o llurnes, a Catalunya aquest grup d'escarabats no s'ha estudiat gaire, sobretot pel que fa a la seva biologia i ecologia. Actualment s'hi coneixen set espècies: *Nyctophila reichii*, *Lampyris noctiluca*, *Lampyris iberica*, *Lamprohiza mulsantii*, *Lamprohiza paulinoi*, *Phosphaenus hemipterus* i *Photinus immigrans* (aquesta darrera exòtica). La seva identificació, en general, no és difícil, si més no com a gènere, la qual cosa és de gran ajuda a l'hora d'obtenir dades a partir de registres fotogràfics. Ara per ara no es té una idea clara de l'àrea de distribució de cada espècie.

Photinus immigrans és una espècie d'origen americà descrita a partir d'exemplars recol·lectats l'agost de 2018 a Sant Joan de Mollet (el Gironès). Es desconeix com i quan va arribar a Catalunya, i és per això que un dels objectius del grup és estudiar i conèixer millor aquesta espècie i fer un seguiment de la seva expansió.

Entre els objectius del grup també hi ha conèixer la distribució, abundància i fenologia de les diferents espècies,

estudiar les possibles causes de la davallada de les seves poblacions i proposar, si s'escau, mesures de protecció.

El grup ha tingut una bona acollida i durant els primers mesos ja s'ha aportat un bon nombre d'observacions. S'ha contactat amb especialistes del grup espanyol Gusanosdeluz i del grup francès Observatoire des vers luisants et des lucioles. També s'està en contacte amb el Servei de Fauna i Flora de la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural pel seguiment de *Photinus immigrans*. A partir d'aquest 2021 el seguiment d'aquesta espècie es farà directament des del grup.

S'han fet xerrades per donar a conèixer el grup Cucadellum, les cuques de llum i la tasca d'estudi dels lampírids, i es preveu fer sortides per donar a conèixer les principals espècies.

Totes aquelles persones que vulguin col·laborar en el projecte aportant les seves observacions de cuques de llum, poden fer-ho mitjançant les plataformes de ciència ciutadana **Biodiversidad Virtual** o **iNaturalist**. Ben aviat, es preveu que també es puguin pujar a **Ornitho**. Per a persones poc avesades a aquest tipus de plataformes, a la pàgina **web del grup** s'hi troba un formulari des del qual poden fer arribar les seves observacions.

Els socis o sòcies de la ICHN que vulguin participar de manera més activa en el grup, només cal que enviïn un missatge a la **Secretaria de la ICHN** comunicant-ho. ■

Premis i ajuts

Ajut ICHN a la dona naturalista 2021

El jurat de l'Ajut ICHN a la Dona Naturalista, edició 2021, constituït per Esther Garcés, Eulàlia Comas, Juli Pujade, Albert Masó i Pere Luque, reunit telemàticament, acordà atorgar el premi a la proposta «El Grapissar de Masia Blanca: un patrimoni natural a peu de platja?», de Carlota Ruiz Gazulla.

S'ha destacat la bona presentació de la memòria, el rigor del desenvolupament metodològic, a més de proposar un estudi implicat no sols en la generació de coneixement sinó, també, en

la divulgació i conservació del patrimoni natural del nostre mar.

Els membres del jurat volen deixar constància de la dificultat a l'hora de fer la selecció, atesa la gran qualitat i interès de bona part de les propostes rebudes i de la qualitat i vàlua dels projectes. Encoratgem les candidates que valorin seriosament enviar les propostes a altres convocatòries de premis i subvencions de la

ICHN o d'altres estaments. Es pot consultar l'[acta](#) al web de la ICHN. ■

Delegació del Bages

Les activitats amb participació nombrosa que eren habituals a la Delegació del Bages es reprendran tan bon punt la situació de la pandèmia de coronavirus ho permeti amb garanties.

Es començarà la represa amb una sortida guiada per l'àrea del Llobregat de l'Anella Verda de Manresa i algunes conferències a la sala d'actes de l'EPSEM. Si tot va bé, això serà aviat, quan la majoria de la població estigui vacunada de coronavirus i el risc de contagi s'hagi reduït notablement.

De la crònica ambiental dels mesos de març i abril a la comarca, destaquem les informacions següents:

El Medi Natural del Bages en risc d'extinció. Al món digital, igual com al món natural, a vegades succeeixen fets catastròfics. L'incendi la nit del 9 al 10 de març del centre de dades OVH-Cloud, a Estrasburg, va ser una catàstrofe imprevisible, tal com va ser-ho pels dinosaures, fa 65 milions d'anys, l'impacte d'un asteroide a la península de Yucatan. Entre moltes altres dades i serveis digitals, OVH-Cloud a Estrasburg allotjava el Medi Natural del Bages i les còpies pròpies. L'incendi del centre de dades va portar al Medi Natural del Bages al llindar de l'extinció, amb la diferència que mentre que els dinosaures havien viscut durant 160 milions d'anys, el nou Medi Natural del Bages només portava 2 mesos d'existència.

Però en un racó de Google Drive accessible per l'adreça ichnbages@gmail.com en va

quedar una còpia, mercès a un servei de còpies de seguretat periòdiques, independent d'OVH-Cloud, establert oportunament dos mesos enrere. Uf, ben just va anar. Gràcies Google, sigui etern el nostre agraïment!

No, però ja ho veurem, al parc solar fotovoltaic al runam del Cogulló. La Ponència d'Energies Renovables de la Generalitat també va informar en contra de l'avantprojecte de parc solar fotovoltaic a la cara sud del runam salí del Cogulló perquè interferiria amb el buidat dels residus obligatori per sentències judicials i establert com a programa de restauració. Però en la seva visita a l'empresa ICL, el Conseller de Territori i Sostenibilitat, Damià Calvet, assegurava que la qüestió no quedava tancada i que es treballaria perquè un parc solar al Cogulló fos compatible urbanísticament.

Des de la Plataforma Montsalat es planteja com a futur més desitjable pel runam del Cogulló primer la impermeabilització –tal com es va fer al runam de Vilafruns i a l'ampliació del runam del Fusteret– i la restauració i, llavors sí, la instal·lació d'un gran parc solar fotovoltaic al vessant sud.

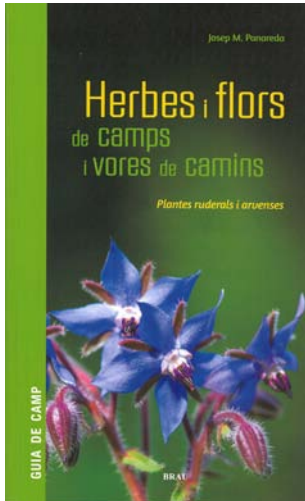
No als parcs eòlics de les serres de Clarena i de Colomers. La Ponència d'Energies Renovables de la Generalitat va informar en contra dels avantprojectes de parcs eòlics a les serres tabulars de Clarena i de Colomers, als termes municipals de Rajadell, Castellfollit del Boix i Aguilar de Segarra, al sud-oest del Bages, per l'impacte paisatgístic dels

grans aerogeneradors i, sobretot, per l'impacte territorial que causarien els accessos al parc i la nova línia elèctrica creuant el Pla de Bages.

Aquests projectes de parcs eòlics havien despertat una oposició pràcticament unànime de la població dels municipis afectats i del món rural en general.

Runam del Cogulló, vessant sud

Josep M. Panareda, 2021. *Herbes i flors de camps i vores de camins. Plantes ruderals i arvenses.* Guia de camp. Col·lecció Maluquer. Brau edicions.

Fòssils i canvi climàtic, nova vitrina al Museu de Geologia Valentí Masachs. El Museu de Geologia Valentí Masachs ha incorporat la nova vitrina «Fòssils i canvi climàtic», realitzada per Josep Biosca i Munts.

«Fòssils i canvi climàtic» relaciona fòssils de l'Eocè del Bages amb mostres paral·leles d'elements biòtics actuals obtingudes d'indrets de clima tropical. La vitrina il·lustra el canvi global dels ecosistemes en el transcurs del temps geològic, com la distribució de les espècies fa 35 milions d'anys no té res a veure amb l'actual. Però el canvi que testimonien els fòssils ha succeït a un ritme infinitament més pausat que no pas el canvi actual, ocasionat per l'home, que experimenta la Terra.

La vitrina es visita pels 4 costats. A més, hom pot ampliar i endur-se la informació a través dels codis QR situats al costat de les peces exposades.

La vitrina «Fòssils i canvi climàtic» és un bon motiu per visitar el Museu de Geologia.

Acord pel finançament del nou col·lector de salmorres. El dia 12 d'abril de 2021, a les oficines d'ICL, a Súria, el Conseller Damià Calvet, el director de l'Agència Catalana de l'Aigua, Lluís Ridao, i el president d'ICL Iberia, Carles Aleman, van oficialitzar l'acord per a la construcció d'un nou col·lector de salmorres als trams Súria-Castellgalí per la branca del Cardener, i Balsareny-Castellgalí, Castellgalí-Abdera i un tram final al Prat per la branca del Llobregat. El tram Abdera-El Prat de nou col·lector està ja construït. En total, el nou col·lector tindrà una longitud de 122 km. La construcció anirà de baix a dalt de la conca, començant doncs pel tram del Prat. En paral·lel, es construirà la canonada de portada

d'aigües depurades de l'EDAR de Manresa a les instal·lacions d'ICL a Súria.

El cost total del nou col·lector que ara s'afronta és de 110 M€ dels quals 98 M€ seran aportats per ICL Iberia. L'ACA, però, avala la meitat del pressupost.

El nou col·lector ha d'estar enllestit el 2025. Amb el nou col·lector de salmorres en funcionament s'espera:

- Evitar les avaries i fuites massa sovintejades de l'actual col·lector, en servei des del 1989 i ja envellit.
- Augmentar la capacitat d'evacuació de salmorra donant garanties de futur a la mineria, a la gestió de la salmorra que l'activitat genera i obrint possibilitats de buidat de residus acumulats als runams.
- Acabar la necessitat d'abocament de residus a Súria.
- Iniciar el buidat de residus del runam de la Botjosa, a Sallent.

Finca de Can Poc Oli a la vall de Rajadell. Per circumstància que no venen al cas, l'Ajuntament de Manresa és propietari de la finca de Can Poc Oli on hi havia hagut la discoteca Pont Aeri, situada al tram més baix de la vall de Rajadell. El lloc, prop de la confluència de la riera amb el riu Cardener, té interès de natura, forma part de la xarxa d'itineraris de natura de l'Anella Verda de Manresa, és proper a l'Aixopluc –les instal·lacions de la Protectora d'Animals– i als camps de l'Escola Agrària i ha guanyat en nombre de visitants amb la nova passarel·la per a vianants sobre el Cardener.

Des de la ICHN-Bages hem iniciat un projecte digital participatiu a **iNaturalist** per promoure la investigació i la documentació de la flora i la fauna de la finca. Les dades recollides han de servir per encaminar actuacions futures de millora ambiental. ■

Delegació de la Garrotxa

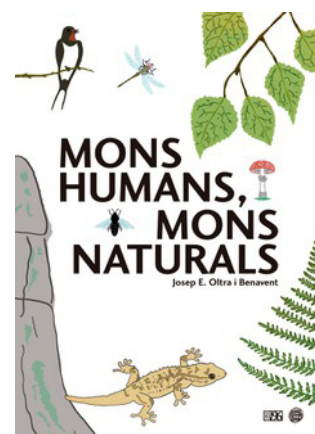
Seminari virtual de la Delegació de la Garrotxa

El dijous 4 de març es va celebrar el primer seminari virtual de la Delegació de la Garrotxa amb un total de 35 assistents.

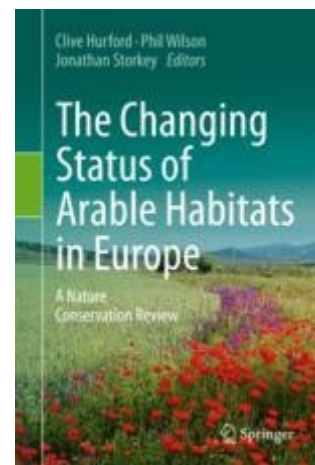
Des de l'any 2010 la Delegació ha anat organitzant anualment un seminari presencial que pretén ser un marc on investigadors poden presentar i donar a conèixer els treballs que realitzen a la comarca. Fins al 2019 se

n'havien celebrat un total de 13 edicions, sempre a Olot, el primer trimestre de l'any, i s'havien publicat en format d'*Annals* un total de 10 reculls de les ponències presentades en aquestes jornades.

A causa de la pandèmia no va ser possible celebrar l'edició del 2020 i, per evitar un altre any sense seminari, la Junta de la

Josep E. Oltra. 2021. *Mons humans, mons naturals*. La Pobla Llarga, València: Edicions96.

Clive Hurford; Phil Wilson; Jonathan Storkey (Eds.). 2020. *The Changing Status of Arable Habitats in Europe. A Nature Conservation Review*. Springer. Inclou el capítol The Arable Flora of Mediterranean Agricultural Systems in the Iberian Peninsula. Current Status, Threats and Perspectives.

Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa, núm. 6. 2019-2020, 5a època. 135 p.

Delegació va decidir que l'edició del 2021 es faria de manera virtual mitjançant una plataforma de reunions telemàtiques.

Per necessitat, la durada del seminari –que habitualment era de dues sessions, matí i tarda– havia de ser més curta, de manera que, es va modificar a 3 o 4 de monogràfics al llarg de l'any com a substitut del seminari presencial.

Així, doncs, aquest primer seminari virtual va estar dedicat als estudis i seguiments que es practiquen de les aus a la comarca de la Garrotxa. Concretament, les quatre ponències eren:

- Primeres dades de reproducció de la cotxa cua-roja a la Garrotxa, de Fran Trabalon.
- Seguiment de l'àngula daurada a l'Alta Garrotxa, de Mike Lockwood i Iara Jiménez.

- El seguiment NOCMIG a l'Alta Garrotxa, de Robert Manzano i Oriol Baena.
- Estudi de les aus en ecosistemes aquàtics de la Garrotxa i implicacions per a la seva conservació, de Joan Naspleda.

Cada ponent tenia 15 minuts per exposar el seu tema, seguits per un torn de preguntes d'uns altres 15 minuts. Les ponències i el debat van ser seguits per més de trenta persones i des de la Delegació es considera que, tot i trobar a faltar el seminari presencial, la primera experiència d'una activitat virtual d'aquesta mena va ser un èxit.

Ara s'està organitzant el segon seminari virtual, que tindrà com a temari els mamífers i se celebrarà el dijous 17 de juny, de 19 a 21 h. Previsiblement, el tercer seminari virtual anirà de la geologia i se celebrarà el mes de setembre. ■

Campanya «Llistes vermelles de flora vascular de la Garrotxa i del Ripollès»

La llista vermella de flora vascular de la Garrotxa es va elaborar per primera vegada l'any 2005 i la del Ripollès, el 2010. Totes dues llistes s'han anat revisant cada quatre anys tal com recomana la UICN. L'actualització de les llistes es realitza amb la informació recollida d'una banda en tots els seguiments continus de localitats controlades i de l'altra, en les campanyes específiques que s'organitzen cada quatre anys.

Per tant, entre els anys 2021 i 2022 s'han de visitar unes 800 localitats per valorar el grau d'amenaça de localitats i espècies, tot fent prospeccions, censos, seguiments, cartografia i altres estudis que aporten informació sobre àrees de distribució i d'ocupació, censos i estimacions poblacionals, diagnòstic d'hàbitats, detecció i dimensió d'amenaça i impactes. Amb tota aquesta informació s'analitzen les tendències de les localitats i les espècies als àmbits estudiats per adjudicar a cada tàxon una categoria d'amenaça re-

gional, i a cada localitat un ordre de prioritat per desenvolupar accions de conservació o nous estudis.

L'equip del Programa de Seguiment i Conservació de Flora amenaçada de la Garrotxa i del Ripollès que ha de revisar aquestes diagnòstic està integrat enguany per 12 persones voluntàries que ja han començat les sessions de formació i a visitar localitats. ■

Conservatoire et Jardin botaniques. Geneve. Rapport annuel 2019.79 p.

Delegació de la Serralada Litoral Central

Els briòfits, un pont evolutiu entre les algues i les plantes terrestres

Les diferències de la composició elemental entre organismes denoten proporcions diferents de compostos orgànics com ara els sucres, els greixos i les proteïnes que formen els seus teixits, i alhora posen de manifest divergències metabòliques i funcionals. S'ha pogut comprovar com aquestes proporcions són característiques de cada espècie i que a més mostren grans diferències entre grups taxonòmics evolutivament allunyats com, per exemple, les algues marines del plàncton i les plantes vasculars terrestres. Aquestes últimes tenen una proporció de carboni molt superior al de les algues, un fet que ha estat relacionat amb l'existència d'estructures

de suport formades per cel·lulosa o lignina, dos compostos rics en aquest element. Però encara són moltes les llacunes en el coneixement de l'evolució de totes aquestes característiques.

En un estudi recentment dut a terme per investigadors de la Universitat d'Anvers, de la Delegació de la Serralada Litoral Central (ICHN), de la Universitat de Barcelona, del CSIC i del CREAL, publicat a la revista Ecology Letters, s'ha analitzat el contingut de carboni, nitrogen i fòsfor així com el de sis altres elements (K, Na, Mg, Ca, S, Fe) de 35 espècies de briòfits (molses i hepàtiques)

(Continua)

que creixien en més de 150 fonts distribuïdes geogràficament per Catalunya a diferents altituds i en condicions climàtiques diverses.

En aquest treball es posa de manifest, per primer cop, que els briòfits tenen una composició elemental més propera a les algues planctòniques que a les plantes terrestres, i això situa els briòfits en un graó evolutiu intermedi, un fet que dona suport a la teoria que l'evolució de la composició elemental de les plantes terrestres ha afavorit el carboni per davant del nitrogen i el fòsfor.

D'altra banda, aquesta composició elemental es pot veure modificada com a individu, tant per les característiques ambientals dels llocs on creixen, com també per la presència d'altres espècies amb les quals competeix per l'espai i els recursos, ja que a les fonts es dona una lluita aferrissada entre les diferents espècies de briòfits, on sovint uns creixen per sobre de les altres, ben bé com si fos un prat o un bosc molt atapeït. Aquesta diferenciació els permet explotar parts diferents d'un nínxol proper però diferent i juga un paper clau en la formació de les comunitats.

Les hepàtiques *Conocephalum conicum* i *Appellia andivifolia* competint per l'espai a la font de la Puda, Olot (Foto: Jordi Corbera).

Els autors d'aquest estudi suggereixen que els mecanismes descrits no serien aplicables només als briòfits sinó que caldria esperar que fossin un patró generalitzat per a qualsevol tipus d'organisme. En altres treballs s'han trobat indicis del fet que aquest procés de diferenciació també podria succeir en altres organismes més complexos, com ara els arbres, però poder-ho demostrar amb briòfits, uns organismes molt més simples, és molt important per entendre millor els mecanismes existents darrere d'aquesta diferenciació potencialment deguda a la coexistència i la competència.

Aquest estudi ha rebut el suport econòmic de la British Ecological Society i el suport de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) i de la Secció de Ciències Biològiques de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC).

Article: Fernández-Martínez M.; Preece C.; Corbera J.; Cano O.; Garcia-Porta J.; Sardans J.; Janssens I.A.; Sabater F.; Peñuelas J. 2021. «Bryophyte C:N:P stoichiometry, biogeochemical niches and element-plasticity driven by environment and coexistence». *Ecology Letters*, <https://doi.org/10.1111/ele.13752>. ■

Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia, número 111. Desembre de 2020. 169 p.

Manifest «Per un model energètic sostenible a Catalunya».

Manifest científic per a la protecció dels ecosistemes marins davant dels projectes eòlics a mar.

Manifest en contra del macro projecte de 700 ha de plaques solars al Pallars Jussà.

Manifest «Plataforma d'afectades per la concentració d'aerogeneradors».

Manifest «Volem energies renovables però no a qualsevol preu».

Manifest del Consell Regulador de la DO Tarragona en contra de la massificació de l'energia eòlica i fotovoltaica a les comarques que comprenen la DO Tarragona.

Delegació d'Osona - GNO

Comencen les activitats de camp del cycle de sortides naturalistes!

El dissabte 10 d'abril, va tenir lloc la primera sortida del cycle «Descobreix els sistemes naturals a Osona, 2021». Durant tot el matí, el **Grup d'Anellament de Calldetenes-Osona (GACO)** va conduir una sessió d'anellament a la riba del riu Ter al seu pas per les Masies de Voltregà. Una jornada on es va permetre l'assistència d'un grup reduït de persones que van poder observar de prop una cinquantena d'ocells de deu espècies diferents!

Després de les tres xerrades *online* de febrer i març: gat fer, geologia i orquídiades (les podeu recuperar al **canal de YouTube del Museu del Ter**), l'anellament científic d'ocells va aixecar el teló de les 18 activitats naturalistes a l'aire lliure previstes per enguany. Tot seguit trobareu el nombre d'individus de cada espècie que es van capturar:

- 18 tallarols de casquet (*Sylvia atricapilla*)
- 14 rossinyols bords (*Cettia cetti*)
- 4 merles (*Turdus merula*)
- 4 mosqueters de passa (*Phylloscopus trochilus*)
- 2 mallerengues blaves (*Cyanistes caeruleus*)

- 2 colltorts (*Jynx torquilla*)
- 2 mallerengues carboneres (*Parus major*)
- 1 cargolet (*Troglodytes troglodytes*)
- 1 cadenera (*Carduelis carduelis*)
- 1 pit-roig (*Erithacus rubecula*)

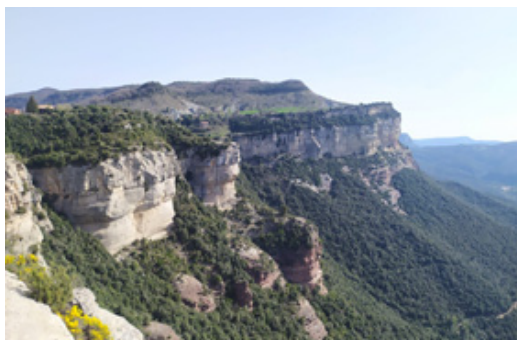

Fotografia: Bet Font

Durant el proper mes de maig, la geologia, les orquídiades i els amfibis agafaran el relleu. Podeu consultar les dates al **calendari del web**. El cycle «Descobreix els sistemes naturals», a Osona, està organitzat conjuntament pel Grup de Naturalistes d'Osona (GNO-ICHN), el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (CERM-UVic-UCC) i el Museu del Ter (Ajuntament de Manlleu). ■

Geologia d'Osona

El mes de març passat, la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC atorgà, a la unitat de geologia del Grup de Naturalistes d'Osona, un ajut per a l'actualització de sis itineraris geològics del llibre *Geologia d'Osona*, editat per l'Escola Universitària de Mestres d'Osona, l'any 1979 i realitzat pels geòlegs Pere Busquets, Antoni Domínguez i Miquel Vilaplana. Aquesta publica-

ció, fou un dels primers llibres de didàctica de la geologia amb proposta d'itineraris geològics amb un enfocament didàctic. L'objectiu perseguit és actualitzar-ne els continguts i incorporació de nous, així com il·lustracions, imatges i croquis, de manera que sigui més entenedor pel públic en general. ■

Grup de treball Felis, grup de recerca en carnívors

Comença la itinerància del projecte educatiu *El gat fer, el felí dels nostres boscos*

El divendres 2 d'abril, es va estrenar en públic l'exposició itinerant sobre el gat fer o gat salvatge, a Maçanet de Cabrenys (l'Alt Empordà). Al llarg de tot l'any, es preveu que el projecte visiti una dotzena de pobles de les comarques centrals i orientals que tenen la sort d'estar situats a prop d'on viu l'únic felí autòcton que podem trobar actualment a Catalunya.

Durant les dues setmanes en què l'exposició roman a cada municipi, s'organitzen tres activitats divulgatives més: una xerrada inaugural, una passejada naturalista familiar i un taller educatiu adreçat a l'alumnat de primària. L'objectiu principal del projecte és donar a conèixer un dels mamífers carnívors més enigmàtics dels nostres boscos i posar en valor la seva conservació. De la mateixa manera, pretén posar una especial atenció

a altres espècies de mamífers típiques dels entorns on habita el gat fer.

La segona parada va tenir lloc a les Preses (la Garrotxa) i, en total, més de 130 persones ja han assistit a alguna de les activitats del projecte. Si teniu ganes de participar-hi, trobareu els detalls del projecte i el calendari de la itinerància al [nostre web](#). Aquí us deixem les properes dates:

- Ribes de Freser: del 24 d'abril al 7 de maig
- Sant Pere de Torelló: del 8 al 21 de maig
- Besalú: del 22 de maig al 4 de juny
- Sant Celoni: del 5 de juny al 2 de juliol
- Llançà: del 3 al 30 de juliol

Aquest projecte està subvencionat pel Departament de Territori i Sostenibilitat i compta amb la participació de la cooperativa Gisfera i del Zoo de Barcelona. ■

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Audiovisual de fotografia de natura

Des de l'inici de la pandèmia del Covid-19, els membres del grup de treball de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)

vam veure reduïda la nostra activitat a l'aire lliure, com tothom. Tanmateix, vam emprar el temps recopilant imatges que ja teníem

(Continua)

d'antuvi per confeccionar l'audiovisual «Confinats», esplèndidament realitzat pel company Francesc Muntada i amb la veu de Marta Begué, una trentena de socis vam participar amb les nostres fotos.

Hi trobareu imatges de tota mena: paisatges encantadors de totes les estacions, ocells i gran fauna, insectes i altres animalons me-

nuts, arbres monumentals, vegetació diversa, bolets, flors, etc., tot amenitzat amb música escaient.

Així hem volgut contribuir a fer més suportable el confinament responsable que ens ha de permetre tornar a sortir. El podeu veure al [youtube](#) del grup. ■

Societats adherides

Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord

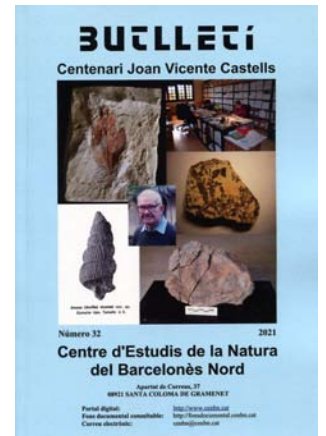
Amb motiu de la celebració del centenari del naixement de Joan Vicente i Castells, pioner a Sant Coloma de Gramenet en la recerca científica i fundador amb diversos col·laboradors del Museu Municipal Puig Castellar (1974-1986) i del Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord (1985), el Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord ha programat diversos actes.

El 16 d'abril es va inaugurar l'exposició «Joan Vicente i Castells, l'home de la cartera», al Museu Torre Balldovina. L'exposició consta de diversos plafons i materials per donar a conèixer als visitants la importància dels seus treballs i recerques en el món de la paleontologia, però també

en molts altres aspectes de la ciència o de la vida social i cultural de la ciutat. Es podrà visitar fins al 3 de juliol.

Enguany també s'ha publicat un nou butlletí extraordinari del CENBN (núm. 32), el qual s'ha distribuït entre els socis i entitats d'intercanvi i aviat estarà disponible per a totes les persones interessades al [web del CENBN](#). També cal destacar que s'ha posat a l'abast del món científic i naturalista una [base de dades consultable en línia](#), amb més de 15.000 documents (llibres, revistes, separates, etc.) i prop de 20.000 mostres recol·lectades (fòssils, minerals, roques, mol·luscs, plecs d'herbari, etc.). ■

Butlletí del Centre d'Estudis del Barcelonès Nord, núm. 32, 2021.

Representants en organismes i institucions

Junta Rectora del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà

El proppassat 26 de març es va celebrar, de manera telemàtica, la primera Junta de l'any 2021 del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Després d'aprovar-se l'acta anterior, Sergi Romero, director del parc, va comentar la Memòria d'Activitats del PNAE de l'any 2020, de la qual va destacar que la situació pandèmica de la Covid-19 havia influït positivament en la temporada de cria de diverses espècies d'aus, enumerant les més significatives a partir dels inventaris que es duen a terme periòdicament. Moltes observacions, tant d'aus, com de la resta d'animals del parc es van dur a terme mitjançant càmeres i drons. Així, el director va ressaltar la detecció de tres espècies noves com a nidificants al parc: l'agró blanc, el berrat pescaire i l'ànec cullerot. També va esmentar que la baixa presència d'humans a les platges havia afavorit positivament a les espècies que crien a les dunes.

Pel que fa al control de la població de senglar i de cabirol, va informar que cada cop eren més abundants al parc i a la seva zona d'influència, especialment a la zona dels estanys de Vilaüt, on es refugien durant la

temporada de cacera. També va informar de la població de daines del parc, del seu ritme de natalitat i de cacera. De fet, actualment no es fan batudes, ja que la població és prou baixa i no són necessàries. Un altre fet positiu de la gestió del parc és la disminució de la població de tortuga de Florida, fet que permet la recuperació de les tortugues autòctones, com ara la tortuga de l'estany i la tortuga de rierol. D'altra banda, també va esmentar que l'any 2020 havia disminuït la població de visó americà, però que la del coipú encara estava descontrolada.

En el capítol de manteniment, es van comentar els efectes del temporal Glòria al parc, els quals en general van ser poc importants, ja que es tracta d'una àrea de maresmes. També es va fer referència a l'enderrocament de l'antic centre de fauna, ja que estava situat en una reserva integral, i en el seu lloc s'hi va instal·lar una nova closa. Així mateix, es va valorar positivament la recuperació del front dunar a Sant Pere Pescador gràcies a l'èxit de les noves trampes de sorra. També va informar del conflicte amb el propietari de l'estany de Vilaüt (reserva

Mineralogistes de Catalunya, 2020-2. Volum 13, número 4. Grup Mineralògica Català, novembre de 2020.86 p.

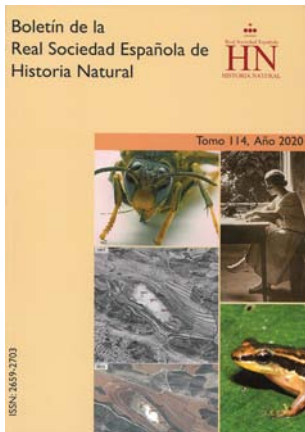
natural integral), motiu pel qual s'està treballant en una proposta de compra del terreny.

Finalment, es va informar de l'assaig de conreu ecològic de dues hectàrees de cúrcuma (*Curcuma longa*), de l'adopció de mesures agroambientals conjuntes amb altres parcs de l'Empordà (el de Cap de Creus i el del Montgrí i el Baix Ter), així com de la realització de diversos informes sobre els ecosistemes i els organismes del parc, entre els quals un nou protocol agroambiental per a valorar les closos.

Posteriorment, va començar l'apartat de precís i preguntes, entre els quals cal destacar que el representant de l'ACA a la Junta va

informar que en la neteja de la Mugueta havien retirat 2.000 m³ de residus incontrolats. Membres de la Junta van preguntar sobre el control de salinització del Baix Fluvià i sobre la realització de dragatges, i el responsable de l'ACA va comentar que els controls de salinitat es feien periòdicament i que l'ACA no tenia competència per autoritzar dragatges en aquesta àrea. Altres membres també van preguntar sobre els cabals de la Mugueta i del rec dels Salins. Entre les diverses respostes, el responsable de l'ACA va fer notar que l'Agència tampoc tenia competència sobre el rec dels Molins.

Els membres de la Junta també van preguntar sobre el projecte d'instal·lació d'un parc eòlic de 84 aerogeneradors marins (competència de l'Estat) de 250 m d'altura a uns 25 km del parc. El director va comentar que encara no s'havia definit la localització, però que el parc considerava que era una zona de migració d'aus i que també podien causar efectes negatius sobre els cetacis i els prats de posidònia. En un futur, caldria veure quines mesures correctores i compensatòries proposaria l'estudi d'impacte ambiental. En tot cas, va remarcar, que si el territori s'hi oposava frontalment, el projecte no es duria a terme. ■

Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural. Tomo 114, any 2020. 253 p.

Consell de Protecció de la Natura

El passat 14 d'abril es va reunir del Plenari del Consell de Protecció de la Natura amb un punt central a l'ordre del dia: relleu a la Presidència del Consell. El president, Joandomènec Ros, va manifestar la seva intenció de deixar el càrrec atès que aprofitant la seva jubilació vol reorientar la seva activitat cap a altres ocupacions que malgrat continuar estant relacionades amb la recerca i la natura vol dur a terme amb un altre tarannà.

A més dels membres del Consell, en aquesta reunió també hi van participar el conseller

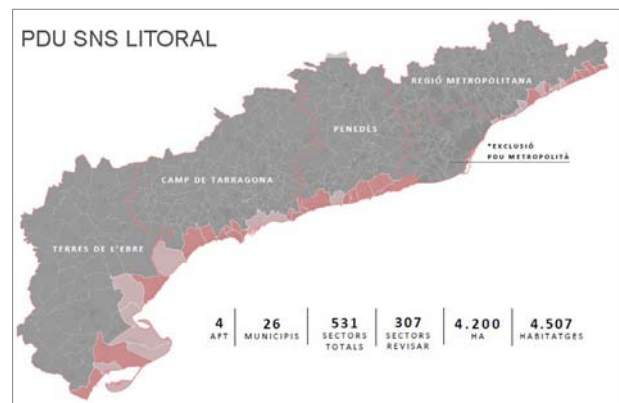
de Territori i Sostenibilitat, la secretària de Medi Ambient i el director general de Polítiques Ambientals i Medi Natural. En totes les intervencions que es van fer es va lloar i agrair la tasca desenvolupada durant els 12 anys de presidència de Joandomènec Ros. Per unanimitat, es va acordar que a partir d'aquest moment la presidència del Consell recaigués en Miquel Rafa, tant per la seva dilatada i reconeguda experiència en la conservació i la gestió de la natura com per la seva llarga trajectòria com a membre del Consell. ■

Comissió de Territori de Catalunya

En la reunió del 28 de gener passat, la Comissió de Territori de Catalunya va aprovar definitivament el **Pla director urbanístic de revisió de sòls no sostenibles del litoral gironí**. L'objectiu d'aquest pla era la revisió de la sostenibilitat dels sòls d'extensió dels 17 municipis amb planejament general no adaptat al pla territorial parcial i la millora de la integració paisatgística dels sòls en edificació aïllada dels 22 municipis de l'àmbit. En conjunt ha comportat l'extinció de 14.852 habitatges i de 1.336 ha.

També es va donar compte de l'inici del Pla director urbanístic de revisió dels sòls no sostenibles del litoral de Malgrat de Mar a Alcanar i del Pla de protecció i

ordenació del litoral, el qual desenvolupa la Llei 8/2020, de protecció i ordenació del litoral, i ha de ser l'instrument bàsic d'ordenació i gestió integrada de l'àmbit terrestre i marí del litoral català. ■

Els cursos naturalistes de la Institució

Aquest mes de maig posem en marxa el programa de cursos naturalistes, la característica dels quals és el seu caràcter eminentment pràctic; són cursos que es duen a terme sobre el terreny, al camp, així com l'alt nivell del professorat, generalment els millors experts en cada matèria.

Com en les dues edicions anteriors, els cursos es complementaran amb sortides tècniques que permetran veure al camp com es desenvolupen determinats projectes de camp i la tasca que duen a terme aquells que hi treballen. Els detallem a continuació:

29 i 30 de maig de 2021. *Drons per a l'observació de l'entorn natural*, a càrrec de Magda Pla, Arnau Campanera i Jaume Balagué, InForest JRU (CTFC-CREAF).

12 i 13 de juny de 2021. *Abelles i altres pol·linitzadors: mostreig de camp i identificació taxonòmica*, a càrrec de Carlos Hernández Castellano, (CREAF).

18 i 19 de setembre de 2021. *La tècnica del trampeig fotogràfic: treball de camp i anàlisi de les dades*, a càrrec de Marc Vilella, Ferran Sayol i Pau Federico.

5 i 26 de setembre de 2021. *Geologia i mineralogia del Baix Llobregat*, a càrrec de Roberto Espínola, geòleg i ambientòleg de l'Agència Catalana de l'Aigua, membre de l'equip del web Itineraris geològics.

16 i 17 d'octubre de 2021. *Introducció a l'estudi dels líquens*, a càrrec d'Esteve Llop, Universitat de Barcelona.

23 i 24 d'octubre de 2021. *Els bolets de les Terres de l'Ebre*, a càrrec de Jaume Llistosella, Universitat de Barcelona, i Joan Moisès, Associació Micològica Bitxac.

Sortides tècniques a projectes de camp:

5 de juny de 2021. *Avaluació de la diversitat vegetal i de l'estat de conservació dels prats dels sectors culminars del Montseny*, a càrrec d'Andreu Salvat (Aprèn, Serveis Ambientals, SL) i Carme Casas (UVic).

18, 19 i 20 de juny de 2021. *Sortida de camp a les mines de carbó de Malpàs i observació de les successions volcàniques d'Erillcastell i Estac*, a càrrec de Joan Martí, Geociències Barcelona, CSIC.

10 de juliol de 2021. *Els recursos de materials crítics a Catalunya*, a càrrec de Joan Carles Melgarejo i col·laboradors, Dept. de Mineralogia, Petrologia i Geologia Aplicada, Universitat de Barcelona.

17 de juliol de 2021. *Observatori d'odonats de la Garrotxa i el Ripollès*, a càrrec de Xavier Oliver, Delegació de la Garrotxa de la ICHN.

14 d'agost de 2021. *Seguiment de muricecs aquàtics a l'Estany d'Ivars i Vila-sana*, a càrrec de Fermí Sort, col·laborador en els seguiments de ratpenats i petits mamífers a l'Estany d'Ivars i Vila-sana, membre d'EGRELL.

El programa complet es pot consultar [al web](#) de la ICHN. ■

Recull de legislació

Andorra

Ordre ministerial del 22-2-2021 relativa a la temporada de **pesca** 2021. BOPA Núm. 29 de 3 de març de 2021.

Aragó

RESOLUCIÓN por la que se dispone la publicación de determinados planes del anexo II del Decreto 13/2021, de 25 de enero, del Gobierno de Aragón, por el que se declaran las Zonas de Especial Conservación en Aragón, y se aprueban los planes básicos de gestión y conservación de las Zonas de Especial Conservación y de las Zonas de Especial Protección para las Aves de la **Red Natura 2000** en Aragón.

Catalunya

RESOLUCIÓ ARP/905/2021, de 29 de març, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de **caça** i les vedes especials per a la temporada 2021-2022 en tot el territori de Catalunya. DOGC núm. 8379 d'1 d'abril de 2021.

ACORD GOV/48/2021, de 6 d'abril, pel qual s'aprova el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del **Parc Natural de la Serra de Collserola**. DOGC núm. 8383 de 9 d'abril de 2021.

Illes Balears

Decret 7/2021, de 22 de febrer, pel qual s'aprova el Pla d'ordenació dels recursos naturals (PORN) de s'**Albufera de Mallorca** i es modifica el Decret 4/1988, de 28 de gener, pel qual es declara parc natural s'**Albufera de Mallorca**. BOIB núm 027 de 25 de febrer de 2021.

El Butlletí de la ICHN en paper

Us recordem que a partir d'ara, el Butlletí de la ICHN només s'enviarà en paper a les persones que ho demanin expressament enviant un missatge a la [Secretaria](#) de la ICHN.

Recordeu que el *Butlletí* en curs es pot consultar [al web de la ICHN](#), el qual s'actualitza cada trimestre, tan bon punt els articles són acceptats per a la seva publicació.

Així mateix, us agrirem que els que no reben el missatge de correu electrònic, faciliteu/actualitzeu la vostra adreça electrònica a la [Secretaria](#).

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la Secretaria de la Institució (ichn@iec.cat) i demana la versió en format pdf!

Segueix-nos al [Facebook](#).

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat

A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN: 2339-5672
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Assemblea general de socis de la ICHN

27 de maig de 2021, a les 19 h, en format telemàtic i presencial, tindrà lloc l'Assemblea general, amb el nomenament del Soci d'Honor i el lliurament del premi de la primera edició de l'Ajut ICHN a la Dona Naturalista.

Cursos naturalistes

29 i 30 de maig de 2021. *Drons per a l'observació de l'entorn natural*, a càrrec de Magda Pla, Arnau Campanera i Jaume Balagué, InForest JRU (CTFC-CREAF).

12 i 13 de juny de 2021. *Abelles i altres pol·linitzadors: mostreig de camp i identificació taxonòmica*, a càrrec de Carlos Hernández Castellano, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF).

Sortides tècniques a projectes de camp:

5 de juny de 2021 *Avaluació de la diversitat vegetal i de l'estat de conservació dels prats dels sectors culminars del Montseny*, a càrrec d'Andreu Salvat (Aprèn, Serveis Ambientals, S. L.) i Carme Casas (Universitat de Vic).

18, 19 i 20 de juny de 2021. *Sortida de camp a les mines de carbó de Malpàs i observació de les successions volcàniques d'Erillcastell i Estac*, a càrrec de Joan Martí, Geociències Barcelona, CSIC.

Consulteu el programa al [web](#) de la ICHN. Informació i inscripció: ichn@iec.cat.

Delegació d'Osona - GNO

Cicle Descobreix els sistemes naturals. Sortides naturalistes a Osona

9 de maig de 2021, de 9.30 a 14 h, sortida pels entorns de les Masies de Voltregà, *Geologia21 – Barcelona: El mar de l'Eocè*, a càrrec de Jordi Vilà i Íngrit Soriguera, de Geòleg.CAT. Punt de trobada: trencant del Mas Serratosa, carretera BV-4608 (La Trona), km15. Aquesta carretera s'agafa a Sant Hipòlit de Voltregà.

22 de maig de 2021, de 10 a 14 h, sortida *Les orquídiades*, a càrrec de Pere Espinet, GOC i GNO (ICHN). Punt de trobada: Centre Cultural Costa i Font. Carretera de Balenyà, 101; Taradell.

29 de maig de 2021, de 10 a 14 h, sortida *Els amfibis i els altres habitants de la bassa*, a càrrec de membres del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis. Punt de trobada: bassa del Puig dels Jueus, Vic.

Totes les activitats són gratuïtes, però a causa de la situació canviant en les restriccions, es demana fer la inscripció a l'[Agenda del Museu del Ter](#) o al telèfon 93 851 51 76 (Museu del Ter) i confirmar les dates i l'estat de cada sortida a les agendes dels webs del [Museu del Ter](#) i del [GNO](#).

Delegació de la Serralada Litoral Central

Seminari 2021 «Petits i poderosos: microorganismes i epidèmies»

Del 2 d'abril al 15 de maig, tindrà lloc el seminari «*Petits i poderosos: microorganismes i epidèmies*». Totes les conferències tindran lloc de 19.30 a 21 h, però s'està a l'espera de l'evolució de la situació sanitària per fixar un espai o plataforma digital. Consulteu el [web](#) de la delegació.

Grup de treball Cucadellum, grup d'estudi dels lampírids de Catalunya

4 de juny de 2021. Xerrada telemàtica de *presentació del grup Cucadellum i la proposta d'observacions pel World Firefly Day*, coorganitzada amb el GNO-ICHN, el CERM i el Museu del Ter.

3 i 4 de juliol de 2021. *Dia Mundial de les cuques de llum* (World Firefly Day). Proposem una gran observació de cuques de llum oberta a tothom.

16 de juliol. Sortida nocturna per veure cuques de llum per Osona, coorganitzada amb el GNO-ICHN, el CERM i el Museu del Ter.

22 de juliol de 2021. Xerrada i sortida sobre les cuques de llum, i especialment sobre l'espècie al·loctona *Photinus immigrans*, coorganitzada amb IAEDEN i APNAE.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jordi Badia, Joana Bastardas, Jordi Espuny, Josep Germain, Mike Lockwood, Josep Mas, Albert Masó, Gabriel Mercadal, Xavier Oliver, Jordi Recasens, Segimon Rovira, Ferran Sayol, Noemí Segura, Lluís Vilar i Marc Vilella.